

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Holyben háshos hódva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Ezerkötlet és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kóriratok visszaadása
 vagy megőrsére nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

A drágaság.

(K. Ö.) Az ipari érdekeltség és a szociáldemokracia, bár halálos ellenségei egymásnak, ismét találkoztak. Amint-hogy mindig találkoznak, valahányszor arról van szó, hogy a mezőgazdasági érdekeken üssenek egyet. Ami bizonyára felette tanulságos és megszívlelendő. A mezőgazdaság képviseli a konzervatív eszméket, a nemzet fentartására irányuló törekvéseket. A mezőgazdaság ellenségei, melyek ugy az industrializmus, mint a szociáldemokracia köreiben keresendők, a radikális szabadelvűséget képviselik, mely nem irtózik felfordulásoktól, csak célját elérhesse. Kell tehát, hogy még akkor is a mezőgazdaság és a mezőgazdasággal foglalkozók támogatói legyünk, ha nem vagyunk agráriusok.

Németország gyönyörűen megoldotta ezt a kérdést, amikor hatalmas, világraszóló ipara mellett a mezőgazdaságot védelmező védővamos rendszer talajára lépett.

A szociáldemokracia tehát találkozott az industrializációval és karöltve a drágaság okául az agráristákat állítja oda bünbakul az ország közvéleménye elé. Még szerencse, hogy az ország közvéle-

ménye a Tattersall deszkakerítésein túl terjed. Nem egyéb ez, mint mesterséges szítása annak a gyűlölségnek, melyet a szociáldemokracia afeletti elkeseredésben érez, hogy a mezőgazdaság határt szab féktelen és a magyar nemzetre veszélyes agitációjának.

Jól tudjuk, hogy a drágaság általános jellegű. A husdrágasággal azonban azért szeretnek foglalkozni, mivel ezzel ütni lehet egyet az agráriusok önzésén és egyúttal a merkantilizmusnak is lehet szolgálatot tenni, követelvény a Balkán államok korlátlan állatbehozatalát.

Jól tudjuk, hogy a drágaságnak vannak természetes okai, melyeket eltüntetni nem lehet, viszont vannak mesterséges okai, mint a közvetítés túltengése és az élelmiszerpiacok szervezatlensége, amiről ismét lehet tenni.

Ismeretes a magyar agráriusoknak a drágaság kérdésében elfoglalt álláspontja. Osztrák kollegáik most nyilatkoztak és mivel ezen fontos kérdésben egyetlenegy mozzanat sem kicsinylendő, mely a kérdés megoldásában segítségünkre leendő, jó lesz, ha az osztrák agrárérdekeltség állásfoglalásával megismerkedünk.

Az osztrák agráriusok mindenekelőtt azt az őszinte vallomást teszik, hogy kár

volt nekik annyi ideig erős harcot folytatni az aranyvaluta ellen, mint amely devalválja majd az élelmiszerek értékét. Ez nem következett be, de igenis az ellenkezője, mert oly sok aranyat találnak, hogy az értéke csökken.

További okai a drágaságnak a munkások sztrájkjai és az ipari kartellek, melyek jóval az agrár védővamos behozatala előtt éreztették hatásukat. Holott ezt igen természetesnek tartottuk. A gyárak hivatkoztak a munkabérek emelkedésére és felemelték az ipari termékek árát. És ezen senki sem ütközött meg.

Oka a drágaságnak az igények szeretlen felcsigázása. Városokban valóságos luxust folytatnak és faluhelyeken is teljesen kivették az ősi egyszerűségből. Nemrégén megtette a 8—10 koronás kalap, ma a kis középosztály hölgyei 30—40 koronás kalapon alól nem adják. És ezért nem panaszkodnak. De bezzeg van siránkozás, ha a mészáros 4 fillérrel felemeli a hus árát. És bár azt szidják, aki megérdemli. A mezőgazdák szerintük uzsorások, a többi fajta termelő pedig szerény polgári haszonra dolgozik. Hol itt az igazság?!

A gazdák termelési költségeinél ne jöjjön figyelembe sem a mezőgazdasági

Modern butorok ■ 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál ■ Rákóci-ut 8. sz. ■

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mikor a tündért keresték.

— François de Non. —

A park ragyogott, mint egy aranysugár s a virágok lila és kék drapériákba burkolták. A kastély terraszáról pedig egy rózsaszín tengert lehetett látni, a crimson ramblereket.

Marthe így szólt Phanettehez:

— Ime, itthon vagyunk. Az aláírások tegnap óta készen vannak. És papa azt mondta nekem, hogy ha férjhez megyek, Coat Navalo az enyém lesz, ha a férjem is úgy akarja.

Még néhány lépést tettek előre, s Phanette Loras halkán felelte:

— En már ismerem Coat Navalót.

— Persze, hiszen te Bretagnei vagy. Miért nem mondtad ezt mindjárt, mikor Dinanban erről beszéltem neked?

— Nem tudom.

De Marthe örömteljesen folytatta:

— Papa csak két óra múlva jön érettség az autóval, addig megnézhetjük a parkot. Te vezetni fogsz.

— Igen, megkeressük a tündért.

— Milyen tündért?

— Hát nem tudod, hogy a te kastélyodnak legendája is van? Ebben az előttünk elterülő kis erdőben egy tündér lakozik. A fáknál él s ha egyet kivágnak közülök, hallani, amint mérgében sir és kiabál. Mikor a többi tündérek Merlinnel mind elmentek Irlandba, őt itt felejtették s ő csak akkor szabadulhat innen, ha egy fiatalember, a ki nemes mint egy király, szép mint Trisztán, bátor mint Artus és szegény mint Jób, alva találja véletlenül s egy csókot lehel a homlokára. Ekkor meg van neki engedve nővéreihez menni, hacsak nem akar földi asszonnyá válni s férjhez menni ahhoz a vakmerőhöz, a ki álmát így megzavarja.

— Bájós kis legenda, egészen elragadó! De egyszer el kellene játszani ezt, ehhez való kosztümökben. Hogy hívják a tündéremet?

— Fréliáne-nak.

— A ti Bretagneotoknak gyönyörű regéik vannak. Tudod, Phanette, azt hiszem, nagyon kellemes lehet, ha mint neked, márki az apja valakinek.

— Igen, de egy vagyontalan márki...

— Ugyan! Egy meggazdagodott automobilgyáros, mint az én papám... Igaz, hogy én azért még lehetek márkiné, de te, a ki ismeresz, tudhatod, hogy soha nem mennék férjhez szerelem nélkül.

— Még sem változtál meg?

— Mért?

Marthe két-három lépést tett előre s a bucsuzó napsugár arcára esett s megvilágította finom vonásait.

— Mily szép vagy — szólt Phanette elragadtatással...

Bementek az erdőcskébe. Az utakat ellepte a gyom, érezni lehetett, hogy régesrég nem járt itt ember. Es ezek a fák némábaknak és rejtélyesebbeknek látszottak a többi fáknál.

Phanette újra magyarázni kezdett:

KOBRÁK cipőkülönlegességek raktára novembertől

RAKÓCI-UT. VEISZLOVITS-HÁZ. Telefon: 847. szám.

munkabérek emelkedése, sem az összes használati cikkekben előállott drágaság, mely cikkeknek éppen a mezőgazdák a legnagyobb fogyasztói.

Az osztrákok a husnagypiacok decentralizációjától reménylik a helyzet javulását.

A szociáldemokracia és az industrializmus kezében a huskérdés igazán nem egyéb, mint agitációs anyag, ami már abból is következik, hogy eddig a baj orvoslására mást nem tudtak ajánlani, mint a szerb és román határok megnyitását, ami pedig nem az olcsó husnak, hanem az állatbetegségeknek nyitni teret.

A kalocsai érsek halála.

Kalocsa, okt. 29.

A magyar katolikus egyház és a magyar közélet nagy halottjának, Városey Gyula érseknek utolsó perceiről és a nyomában keletkezett gyászról tudósítónk a következőket jelentik:

Tegnap este hét óra után, alig, hogy a templomokban elhangzott az angyali üdvözet, a kalocsai nagyharang gyászkondulása riasztotta meg az embereket. Egy pillanat alatt alarmirozva volt a város és nemsokára csoportokba verődve tárgyaltak az emberek:

— Az érsek meghalt . . .

Csakugyan a sötétben álló érseki palotára néhány perc múlva felhúzták a fekete gyászlobogót, ami jelentette, hogy sok heti haldoklás után Városey Gyula kalocsai érsek meghalt.

A halál hét órákor következett be. Az érsek hálósobájában ült, egy karosszéken.

Bágyadt volt és hallgatta Inger Mihály irodagazgató jelentéseit. Ott volt még a szobában Altecker Gyula községi orvos, továbbá két komornyik. Az érsek egyszerre fölemelkedett a széken, majd hátrazuhan és halott volt. Az orvos odasietett hozzá, de már csak a halált állapíthatta meg, a melyet szívszélhűtés okozott.

A rokonok a szomszéd termekből ijedten siettek be a hálósobába. Nem voltak elkészülve a haláleset ilyen váratlan bekövetkezésére, mert dr Mahler orvostanár, aki csak tegnap reggel utazott el Kalocsáról, kijelentette, hogy a beteg még nyolc napig élhet.

A halálesetről azonnal értesítették a káptalan tagjait, akik ma reggel ülésre gyűltek össze, hogy a temetés idejét megállapítsák. Az elhunyt érsek holttestét még a délelőtti folyamán felravatalozták az elsőemeleti nagy ebédlőben.

A holttestet tegnap este dr Gyulay Ferenc és dr Róth Ferenc orvosok bebalzsamozták.

Kalocsa, okt. 29.

Ma délben megállapították a temetés időpontját. A gyászzertartás csütörtökön reggel 8 órákor kezdődik a szent misével és 9 óra után lesz a temetés. Az érseket a székesegyház kriptájában helyezik el örök nyugalomra.

Az érsek végrendeletét tegnap áttették a kalocsai járásbíróhoz, ahol azt felbontották. Eszerint az érsek 25.000 koronát a kalocsai apátságnak hagyott, a többi vagyonát pedig rokonságának hagyta.

Gyász Nagyváradon.

Egyházmegyénk káptalani helynöke és a káptalan, amint az érsek haláláról a hivatalos értesítést vették, megtették a gyászszertartással kapcsolatos intézkedéseket.

— A Kérantiek, a kiké ez a föld volt, mióta az apjuk meghalt, nem jöttek többé ide. Ennek már hat éve. A máriki gyermekei: Yvonne, a ki jó barátnőm és Roger, a hadnagy, Rennesben laknak. Nem vele írta alá papa a szerződést?

— Nem, egy jegyző intézett el mindent. No, és mi van a tündéreddel? Nem látom seholl!

Phanette és Marthe beljebb hatoltak az erdőskébe s hangosan kiabáltak: »Tündér! Szép tündéresszony!« De egyszerre ijedten álltak meg: az egyik fordulónál a homályban egy alak surrant el előttük. Mivel azonban már meglehetősen besötétedett, azt hitték, a képzelet játszott velük, s tovább folytatták keresésüket, míg végre Marthe megszólalt:

— Na, mi ugyan jól nézhetünk ki! A ruhánk összeszakadt s a hajunk felbomlott egészen!

Leültek egy nagy hársfa tövében, s mivel ki voltak fáradva, Marthe csakhamar elaludt. Phanette mohát tett a feje alá s ő maga újabb sétára indult. Bretagnei természete nem ismerte a fáradtságot.

Yves Kérantie a kastély közelében leugrott biciklijéről. Mikor atyja halála után elhagyta a kastélyt, a park kis kapujának kulcsát megőrizte s könnyen bejutott a parkba. Majd ezt monológot intézte magához:

— Ugy látszik, az automobilgyáros még nem költözött be, mert igen nagy a csend. Mily jól eladtuk ezt a birtokot, Yvonne most már térjhez mehet. De azért mégis, a mikor kinyitják az ablakokat a szellőzéshez, s feltárják a kapukat, valami a Kérantiek lelkéből el fog szállani innen . . .

Nem vallotta be önmagának sem, de az ő lelke is fáj, a miért idegen kére jutott az ősi birtok. A mint beljebb lépdelt a kertben, egyre jobban megrohanták az emlékek. Majd úgy halotta, mintha valaki járna, száraz ágak recsenése jelentette meg neki, hogy nincs egyedül a kis erdőben, s egyszerre szemben találta magát Phanette tel.

Mindketten meglepetve álltak meg, aztán elnevelték magukat. S a fiatal ember szólt:

— Fogalmam se volt tőla, hogy itt találok.

De Loras kisasszony elkomolyodva morgta:

Hétlőn, f. hó 31-én d. e. 9 órákor a székesegyházban Városey érsek lelkiüdvéért ünnepélyes gyászmise lesz, melyen Fetser Antal felsz. püspök fog pontifikálni. E requiemre a vikárius meghívta a hatóságokat és az iskolákat.

A temetésen, mely november 3-án fog végbemenni, Fetser Antal felsz. püspök, mint suffragans egyházmegyének vikáriusa fog részt venni; a káptalan képviselőjében Széchenyi Jenő és dr Karácsonyi János kanonokok utaznak Kalocsára a temetésre. Dr Lányi József, mint tinnini püspök, a suffragans püspökök közé tartozván, valószínűleg ő is részt fog venni a temetésen.

A kormány nehéz helyzete.

A tegnap este megtartott minisztertanácson Lukács László pénzügyminiszter azt jelentette, hogy a készfizetések tárgyában a magyar és osztrák szakminiszterek tárgyalása eredmény nélkül végződött, mire a minisztertanács most már a miniszterelnököt bizta meg, hogy lépjen érintkezésbe az osztrák miniszterelnökkel.

A kormány el van határozva, hogy minden további halasztás nélkül, legkésőbb 8 napon belül tisztázza a kérdést.

A Kossuth pártban tegnap este szóvá tették a kérdést s a kormány lemondásáról szóló híreket, Kossuth, Tóth János, Gál Sándor Sággy Gyula úgy találták, hogy csak műváltásról van szó.

Kossuth felemlíté, hogyha az osztrák kormány, mely a koalíció kormányával szemben nem sarkított el a készfizetések fölvétele elöl, most Khuenékkel szóba sem áll ebben a kérdésben, ennek az az oka, mert a Khuen-kormány állásfoglalását nem veszik komolyan.

— Ertem, még egyszer viszont akarta látni a régi otthonot.

A mint kezét fogtak egymással, a gyermekkori emlékek újra feléledtek bennük. Yvesnak valamikor nagyon tetszett ez a lány, de családfői gondjai arra kényszerítették, hogy felhagyjon az udvarlással. Különben is a Phanette szégyen büszkesége is gátlóul állt előtte annak idején. És most már egy esztendeje, hogy nem látták egymást. A szemek nem mertek egymásba kapcsolódni.

A fiatal leány lelkében egy gondolat fogamzott meg s halkán szólt:

— Jöjjön, mutatok magának valamit.

— Mit?

— A tündért, a kit hiába kerestünk. Frélianet. En megtaláltam.

Yves kíváncsian követte. Követte volna akkor is, ha nem erről van szó, csakhogy szemek beihassák a karcsu alaknak minden mozdulatát.

De a leány egyszerre megállott, oly hirtelen, hogy a lélekzetét egy pillanatra az arcán érezte, s sugva mondta:

— Nézzel!

Marthe még mindig aludt s arca rózsaszínű volt az álomtól.

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Egyéves önkéntes uraknak készítek lábbelit minden fegyvernemhez a legkényelmesebb kivitelben.

Rendelés szerint a legszebben készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy használt cipő beküldése.

Bécsi vélemény.

A bécsi lapok mai számukban bőven foglalkoznak a készfizetések válságával. Erdekes különösen a Zeit közleménye, mely többek közt ezeket mondja:

Die Zeit. A készfizetések kérdésében igen nagy nehézségek merültek fel. A magyar kormány olyan formulát akart elfogadtatni, mely dezavualja az osztrák kormány eddigi nyilatkozatait és az osztrák parlament eddigi állásfoglalását. Erre a Bienert-kormány aligha lesz kapható. A korona, mely mint legfelsőbb fórum van hivatva arra, hogy a vizályt eldöntse, mindeddig nem volt rábirható, hogy elhagyva objektív álláspontját, egyik vagy másik kormány javára döntsön. Ilyen körülmények között a Khuen-kormány helyzete igen nehéz. Nehéz azért is, mert a katonai kérdésekben is nagy nehézségek mutatkoznak a Khuen-kormány törekvéseivel szemben. Azok a javaslatok, melyeket eddig a Khuen-kormány a katonai kérdések megoldására tett, Bécsben ellenzésre találtak. Mindazonáltal nem valószínű, hogy ha a kormány lemond is, ez a lemondás valóságos válságot idézzen elő. A magyar kormány csak csörteti a kardot azért, hogy Bécsben követelésének érvényt szerezzen. Csak azért veti fel a kabinetkérdést, hogy minél erősebb kompromisszumot kapjon.

A *Neue Freue Presse* ma reggeli száma szintén arról ír, hogy a készfizetések kérdésén kívül a katonai ügyekben is nehézségek vannak. A magyar kormány azt véli, hogy a katonai kérdésekben csak akkor léphet fel sikerrel, ha a készfizetések ügyében kedvező eredménnyel léphet a nemzet elé.

A választási harc Horvátországban.

Tegnap volt a választások második napja. Tizenhárom pótválasztás dőlt el tegnap. A koalíció jelöltjei 8 kerületben, a kormány 2, a jogpárt 5, Starcevicsek 2 és a parasztpárt 5 kerületben kandidált.

Előrelátható, hogy a koalíció hat kerületben fog győzni, de ez nem billenti a kormány javára a mérleget. A helyzet bonyolultabb, semmint volt bármikor eddig. Az eredmények már is arra vallanak, hogy a magyarellenes

Yves Phanette felé fordult:

— Micsoda história ez?

— Ez Fréliane, ugy-e mily szép? Hisz ismeri a legendát. Csak egy csókot kell a homlokára lopnia, s gazdag és hatalmas ur lesz egyszoriben. Es a Coat Navalo is megmarad a számára...

Mosolygott, de a szeme telve volt könnyel.

— Ah, ez hát Lesbenne kisasszony! — szólt Yves. — Igazán szép leány.

S egy pillanatig rajta felejtette a tekintetét a szép arcon, melyen valami keserű kitejézés suhant át egy percre.

— De, Phanette, — tette aztán hozzá, ismét a barna leánykához fordulva — az erdőnek nemcsak egy tündére van. Hagyjuk, hogy ez Merlinhez meneküljön, én megelégszem az elsővel, a kivel találkoztam.

*

Mikor nemsokára ezután az automobil lár-májára Marthe felébredt, a két egymást megtalált ifju lélek már vidáman csevegett egymással, s Phanette bájos mozdulattal mutatta be vőlegényét barátnéjának.

ellemek megerősödve fognak bekertülni a horvát országgyűlésbe és a kiegyezés hívei, a koalíció megtépázva hagyják el a küzdőteret.

Az utolsó országgyűlésen a bán hatvan főnyi többség fölött rendelkezett, most pedig az a helyzet, hogy még akkor is, ha létre jön a béke a bán és a koalíció között, legfőlebb 50 főnyi többségre számíthat a kormány. Már pedig alig van kilátás rá, hogy a koalíció és a bán megegyezésre jusson, A választási visszaélések még jobban elmérgesítették a kedélyeket, a koalíció hallani sem akar több béketárgyalásokról.

Meghiusult a román békeakció.

A jelenlegi kormány mindjárt hivatalbalelépésekor tárgyalásokat kezdett a román nemzetiségi párt vezető embereivel. Ezek a tárgyalások annak idején nem vezettek eredményre.

A választások után a miniszterelnök Mangra Vazul képviselő, továbbá Slavici és Brote előkelő román újságírók közvetítésével a mérsékelt irányt követő román politikusokkal keresett érintkezést, de csakhamar kitűnt, hogy ezek az emberek nem bírják a román nép bizalmát.

Khuen-Héderváry ezután még a román főpapokkal próbálkozott, sőt tárgyalásokba bocsátkozott a nacionalisták bizalmi emberével, dr. Mihú János ügyvéddel is, aki a miniszterelnöknek terjedelmes memorandumot adott át, melyben a románok követeléseit összegezte.

A parlament őszi ülészakának megnyitásával is folytak a tárgyalások. Ezeknek azonban csakhamar vége szakadt és mint értesülünk, a miniszterelnök kijelentette a vezérek előtt, hogy a Mihú-féle memorandumban foglalt követeléseket elfogadhatatlannak tartja és további tárgyalásokat csak akkor kíván folytatni, ha majd a jelenleg szőnyegen lévő nagy politikai kérdések elintézését nyernek.

A tárgyalások tehát jó időre megszakadtak.

Siegescu munkapárti román képviselő megerősítette a tárgyalások megszakításáról szóló értesülésünket.

— En is úgy tudom — mondotta Siegeseu — hogy a tárgyalások megszakadtak. A miniszterelnök nekem azt mondotta, hogy az oláh kérdés megoldását nyugalmasabb időre hagyja. Most sokkal fontosabb kérdések, a bank, a választójog és a katonai kérdések uralják a helyzetet. Különben is a miniszterelnök nem tudott eligazodni a román vezérek követeléseit. Mindegyik más irányban kereste a megoldást és más és más követelésekkel hozakodott elő. Az is baj, hogy olyan emberek, midt Babes is, akiknek nincsenek követőik és a saját szakállukra akarnak politikát csinálni, tévesen informálják a miniszterelnököket.

A »Lupta« legutóbbi számában leleplezéseket közöl Mangra és Brote szerepéről. Elmondja, hogy Brote a magyar kormány pénzén Bukarestben Correspondentia Romana címen könyvomatost alapított, melyből eleinte a romániai lapok átvették a közleményeket, később

azonban bojkottálták Brotét. Megírja a »Lupta« azt is, hogy Mangra rá akarta bírni a miniszterelnököt, hogy Pacea (béke) címmel nagy formán lapot indíttasson meg, Khuen Héderváry azonban, mikor látta, hogy a mérsékelték nem tudnak semmit se elérni, kijelentette, hogy egy krajcárt se ad, amire Brote beszüntette a bukaresti könyvomatost is.

A drágaság ellen.**A szakbizottság ülése.**

A közlelmzési bizottság több érdekes ügyben tanácskozott tegnap délután. A legtöbb időt a drágaság kérdésének tárgyalása foglalta le s ennek kapcsán abban állapodtak meg, hogy megkeresik a városi tanácsot az iránt, miszerint pártolja a fővárosnak azon felterjesztését, hogy a Szerbiával szemben fenálló vámvárlatot az állatokra nézve oldja fel a kormány.

Ezzel a kérdéssel más helyen érdemlegesen foglalkozunk.

Az ülésen Gerő Ármin főkapitány elnökölts a bizottság tagjai nagy számmal voltak jelen.

Az ülésen Gerő Ármin főkapitány jelentést tett a bizottság eddigi működéséről. Mindent elkövettek a drágaság csökkentése érdekében, de sok fontos kérdést nem vihettek dűlőre, mert más fórumok és más tényezők ezt megakadályozták.

Ezután Horváth Géza tb. rendőrkapitány tett jelentést az október 28-iki piaci árákról. E szerint jeleuleg Nagyváradon a marhahus kilója 1.36—1.52 fillér, tehát az emelkedés 36 fillér s már most jelentheti, hogy november 1-én újból 8 fillérrrel emelkedik a marhahus ára. Részletesen kimutatja többi hús-nemek és szárnyasoknál történt emelkedést.

Dr. Agoston Péter a budapesti és más városok áráiról óhajtat adatokat, hogy ezek alapján tovább dolgozzanak.

Fried Ferenc törvényhozási intézkedést kíván, de a mai törvényhozás többségétől ez neuh várható. Felhossa a helyi viszonyokra, hogy a vámoknál nem megfelelően bántanak a vidékről bejövőkkel. Ezért nem jönnek be inkább Nagyváradra. A piaci szabályrendeletet ki kell sürgetni a miniszternél, hogy az élővásárlásokat megakadályozhassák, mert ez a legnagyobb bajunk. Sürgeti a vásárcsarnok létesítését. Rámutat, hogy a tanács a közlelmzési bizottság javaslatát nem veszi figyelembe.

Dr. Edelmann Menyhért szerint a drágaság általános okain mi nem segíthetünk, ezért a társadalmi mozgalmakhoz kell csatlakozni. A vámtételek és helypénzek leszállítását az élelmiszerekre újból sürgetni kell. A megyében konyhakertészeti, baromfitenyészeteket kell létesíteni; Hatósági kenyérgyár, halbehozatal, a kertészet tanítása az iskolákban, az élővásárlás megakadályozása a legsürgősebb feladat.

Dr. Moskovits József a drágaságot a kínálat növekedésével tartja megoldhatónak. Ki mutatja adatokkal, hogy Nagyváradon drágább árák vannak, mint Budapesten, mert még Bihar megyéből is a fővárosi vásárcsarnokba viszik a termékeket. A városi tanács rossz gazdálkodásával foglalkozik ezután. A város földjeit kertészeti célokra kellene kiadni. A hus drágaságnak ez is egyik oka, hogy sovány

Művészeti fényképészet

DAJKOVITS E.

Nagyvárad, Sas palota.

A mai naptól kezdve rendkívül kedvezmény:

6 drb. matt platin visitkép . . 6 K.

6 drb. matt platin kabinetkép 12 K.

Vászonpapíron készült képek ugyanilyen árban a legfinomabb kivitelben. Menyegzői képekhez passepartout ingyen.

marhákat vágnak nálunk s így kevés hus jön a piacra. A vágódíjak is magasak. A baromfi tenyésztést is elő kellene mozdítani. A munkabér emelkedés is egyik fő oka a drágaságra. A kínálatot kell emelni megfelelő intézkedésekkel.

Dr Agoston Péter azt tartja helyesnek, ha a bizottság csatlakozik a főváros mozgalmához, hogy a vámsorompót nyissák meg.

Weiss Lajos a tanácsot hibáztatja, hogy a bizottság javaslatait agyonüti. Álljon lábra a bizottság, hogy a tanács respektálja a javaslatait.

Balogh Döme lehetetlennek tartja, hogy a kormány ilyen viszonyok mellett a vámszárlatot Szerbiával fel ne oldja. A vámosok erős küzdelmet fejtenek ki, hogy a forgalmat lebonyolíthassák. Ha a vámosok elengedi a város, a közvéleményt kell emelni. Az elővásárlás megszüntetése a legtöbb eredménnyel járna.

Gerő Ármán ezután kellőleg megindokolt indítványt fog a közelebbi ülés elé terjeszteni, hogy egy közgazdasági hivatalt állítson fel a város, amely a piaci dolgokkal és a közlekedés kérdésével foglalkozzék. Addig gyakorlati eredményt nem érünk el.

Ezután a bizottság magáévá tette, hogy Budapest feliratának pártolását kéri a törvényhatóságtól.

Kovács Lajos és társai szentjánosi konyhakeresztési telep tulajdonosok természetnyei behozatalára vámmentességet kértek a minisztertől s a miniszter azzal küldte le a kérvényt, hogy azzal a város méltányosan foglalkozzék. A tanács véleményét kér.

Horváth Géza alkaptány megtekintette a szépen berendezett 32 hold telepet s azt véleményezi, hogy a kérelem teljesítése előnyére lenne a város közönségének.

A bizottság a vámmentesség megadását javasolja egy évre, Weiss Lajos azon indítványával, hogy a telep összes terményeit a nagyváradra köteles hozni eladás végett.

Weinberger és Mautner központi tejcsernok létesítése iránt beadott kérvényét függőben hagyták, míg a tejkérdés megoldásáról szóló memorandumát dr Edlmann Menyhért betervezi.

Végül a szükséglakások kezelésére nézve nyilatkozott a bizottság és pedig akként, hogy a szükséglakások a szerencsétlenség, vagy közegészségügyi, közbiztonsági okokból kilakoltatott családok részére bocsáttassanak át csupán.

Népgyűlés.

A fővárosban és vidéken is mindenféle tüntetések jellemzik a szociálistákat, meg egyéb istákat, melyek valamennyie a különféle drágaság, kiváltképpen a husdrágaság ellen irányul. A nép nézete szerint a husdrágaság különösképpen nincsen indokolva s nem egyéb, mint az áraknak mesterséges emelése csupán azon célból, hogy a termelők, illetve tenyésztők minél nagyobb hasznot vághassanak zsebre a szegény fogyasztó rovására. Ennek persze fele sem igaz, amint lapunk más helyén kimutatjuk. Mindenféle írásos intézkedésekről nálunk, melyekkel különösképpen a husdrágaságot akarják megszüntetni, de semminemű pozitívum nem mutat amellett, hogy valami tényleg is történni fog, mely a valóban abnormális drágaságot megszüntetné. A szerbiai beteg jószágok becsődítését nem lehet komoly dolognak tekinteni. Akciók nálunk nem szülnék okvetlen eredményt is. Nálunk ankéteznek és utána banketteznek, melyen egy cseppet

sem vehető észre a husdrágaság, mert az ott fogyasztott élelmi szerek egészen ingyen jutnak a fogyasztók, a bankettezők gyomrába. Az a különbség éppen a más országok s a mi országunk ügyvitele között, hogy másutt nem csak ankéteznek, de az azon hozott határozatokat végre is hajtják, nálunk azonban az ankétek határozatait az utánuk következő banketek pezsgővel öblítik le s meritik a feledés örvényébe.

Nálunk is kilátásban van a népgyűlés a drágaság ellen, amennyiben a Nagyvárad Magyar Népvezetők Egyesülete Nagyvárad összes érdekeltjeivel karöltve az élelmiszerek túrhetetlen drágasága kérdésében népgyűlést óhajt tartani. E közös mozgalom megbeszélése végett fojódó hó 30-án, vasárnap délután 3 órakor az egyesület helyiségében (Emke palota II. emelet) előértekezletet tart.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Érdekesen nyilatkozott ma a drágaság és szerbiai behozatal dolgában Khuen-Héderváry miniszterelnök a főváros küldöttsége előtt.

A többi közt ezeket mondotta a miniszterelnök:

— A fővárosi drágaság egyrészt a világdraugaságra, másrészt arra vezethető vissza, hogy nálunk az élelmiszerfogyasztás nagyon egyoldalú.

Míg a vidéken fő a kenyérfogyasztás, nálunk a husfogyasztás az, még pedig egyoldalú, mert főképp drága marha és borjúhúst fogyasztják, pedig a birka és vadhus ára ma is alig emelkedett.

A közönségnek le kell mondani a borjúhús állandó évezéséről. Az állatkivitel nem lehet megszorítani, számos szerződés akadályoz meg ebben, de különben is földművelő ország vagyunk, mely nem mondhat le a kivitel nagy jövedelméről. A szerb kereskedelmi szerződésről nem várhatjuk a drágaság megszűnését, korlátlanul pedig nem lehet megnyitni a szerb határt, mert meggátolják ezt több külföldi szerződéseink, főképp pedig Ausztria és így nem is lehet remélni azt, hogy 1919-ig az őzök kérését teljes mértékben teljesíthessük.

A miniszterelnök válasza érthető lehangeltséget keltett a merkantilista deputátusok előtt.

A főváros küldöttsége után gróf Khuen-Héderváry Károly a magyar városok kongresszusának állandó bizottságát fogadta. A küldöttség, melyet a pozsonyi polgármester vezetett, megköszönte, hogy a miniszterelnök az állam segélyét két millióról három millióra emelte.

Friedländer I. Izsó
angol divat-szabó
Nagyvárad, Szt János-utca.

A répa, a kötegyáni copf és Nagyvárad idegenforgalma.

Mi a menetrend? A menetrend normális fogalmak szerint az a nyomtatvány, mely szerint az ember biztosan megtudja, mikor és hová érkezik a vasúttal. Kötegyánon azonban a menetrend az a nyomtatvány, amelyből az ember előre kiszámíthatja, melyik vonatról fogják lemarasztani. Kötegyáni fogalmak szerint az utas a menetrendből előre megállapíthatja, mikor és hová nem fog megérkezni. A kötegyáni állomáson lelkiismeretesen el is követnek mindent, hogy ezt az elvet a közönség lassan megszokja, hogy ez ugyszólván a vérébe menjen át. Erre a célra kiválóan alkalmas a vésztló—hollódi vonat, melynek többek közt Tenke és Nagyvárad közt kellene a személyforgalmat lebonyolítani.

Eddig a vésztló—hollódi vonat arról volt nevezetes, hogy nála lassabban nem megy a csiga sem. Nyáron le lehet róla szállani menetközben virágot szedni, télen pedig az utasok ártatlan gyermekei szórakozás céljából leleszlanak és hőembereket csinálnak, aztán utána sietnek a vonatnak és utolérve, nyugodtan utaznak tovább.

Most a vonatnak akadt újabb nemes szórakozása. Minthogy a tenkei vonat faszállítmánya a teher, az utasok pedig csak a teheráruak egy mellékes fajtáját teszik, mostanában a répa ad gondot az összes tenkei vonatoknak, természetesen azoknak is, melyek mellékesen személyszállítással is foglalkoznak. A répa a fő. Ha a kocsi üresen járnak, azért késnek, mert nem szállítanak répát. Ha van teheráru, akkor meg a répalerakás és kirakás miatt késnek a személyszállító vonatok is. Természetesen minden állomásra késéssel érkezik a vonat, de azért akár van rá ok, akár nincs, a szokásos pihenőket mindenütt becsületesen betartja.

Ez kell Kötegyánnak. Ott a legöregebb emberek sem emlékeznek pontosan beérkezett vonatra.

Természetes, hogy a tenkei répavonat most annál inkább ragaszkodik az ősi szokáshoz és hol tiz, hol husz, néha félóra késéssel érkezik Kötegyánba. Ott kellen öt várnia az alföldi csatlakozó vonatnak, annak mely d. u. 4 órakor érkezik Nagyváradra. Kötegyánban az alföldi vonatot fentartják az előirt ideig. Akkor rendesen a tenkei vonat már beérkezik Kötegyánra, minden répájával és utasával. Csak erre les Kötegyán.

Amint a tenkei vonat egy percnnyire beérkezik, azonnal elindítja a nagyváradit vonatot és a vicinális utasainak dühös kifakadásai közt kaján mosollyal nézi, hogyan rázzák öklüket a Nagyvárad felé igyekező utasok az orruk előtt elindított vonat után.

Tegnap is egy nagyobb utazó társaság igyekezett Tenkéről Nagyváradra. Voltak közöttük, akik Kolozsvárra vagy Budapestre igyekeztek, akiknek tehát feltétlenül csatlakozás kellett a Nagyváradra 4 órakor beérkező alföldi vonathoz. Tenkéről való induláskor óvatosságból a társaság egyik tagja előre jelentette Tenkére telefonon, hogy sok utas van, aki Nagyváradra feltétlenül be akar jutni a rendesen csatlakozó 4 órás vonattal. A tenkei állomásfőnök is megnyugtatta a társaságot, hogy a csatlakozást pontosan megkapják. Amint a vonat Kötegyánhoz közeledett, közvetlenül a tenkei vicinális beérkezése előtt egy félperccel a szolgálatot tevő tiszt elindította az alföldi vonatot s vidám mosollyal szemlélte a tenkei

Haas Fülöp és Fiai
Nagyvárad cs. és kir. szab. szőnyeg és
:: butorszövet gyárosok, ::
== magyar királyi udvari szállítók ==
Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

Az őszi idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben
igen jutányos áron. Nagy választékban raktárunkon a „Haas“-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár.
Szabott árak.

vonatról leszálló utasokat. Hogy az utasok nem valami kedves hangulatot viszonzottak a megnyerő mosolyt, azt fölösleges részletezni. A panaszkönyvet kérték és beírták az esetet. Hogy aztán a panasz sorsa felől egészen meg legyenek nyugtalva, megtudták a következőket:

1. Eppen ilyen eset miatt és éppen Ténkén a panaszkönyvnek egy lapját teleírták már, teljesebb eredmény nélkül.

2. A kötegyáni állomásnak elő van írva, hány percig szabad az alföldi vonatot fenntartani és ha azok a bizonyos percek eltelték, akkor, ha a tenkei vonat benn is pőfékel az állomáson, az alföldit állítólag az utasok orra előtt is el kell indítani. A kinek nem tetszik, szóljon és járjon gyalog.

3. Így ment ez tegnap, tegnapelőtt és mindennap és így fog ez menni mindig.

Mit volt mit tenni? Az utasok beleírták neveiket a Kötegyánon szemmel láthatólag csak emlékkönyv céljaira szolgáló panaszkönyvbe, aztán mérgelődve, bevonultak a Tulipánhoz címzett kurta korcsmába. A társaság egyik kitűnő vadásztárgya utközben lőtt egy foglyot, azt megsüttették, uzsonnáztak, kaláberteztek, a idek szépségeiben gyönyörködtek és mikor az esti vonat megérkezett — természetesen szintén késéssel — beutaztak Nagyváradra.

Azt hiszik, hogy ezt panaszként irtam meg? Világért sem! Az a sok lemaradt utas kénytelen az éjszakát Nagyváradon tölteni. Micsoda emelkedése az idegenforgalomnak, micsoda fejlesztése ez szeretett városunknak! Mint hűséges polgára e városnak, örömet fejezem ki a kötegyáni állomás kiváló gondoskodásáért, mellyel idegenforgalmunkat ily kiváló eredménnyel fellendíti. Az esetet kellő méltánylás végett ajánljuk a MÁV kolozsvári üzletvezetőségének figyelmébe is. Csak egyet kérünk: legyen egyöntetű az eljárás. Ne csak Kötegyán marassa le az utasokat, hanem a többi bih. megyei csatlakozó állomás is.

Arról, hogy Kötegyánon pontos legyen a csatlakozás, úgy látszik, beszélni nem lehet. Hát ne beszéljünk róla. De mert fő az egyöntetűség, kövessék másutt a kötegyáni példát. Éljen a copf, éljen a répa és lendüljön föl szeretett városunk idegenforgalma!

UJDONSÁGOK.

* **Érdemkereszt egy apácának.** Lékemelő szép ünnepély színhelye lesz ma, vasárnap a nagyvárad Orsolyazárda. Az intézet nagydemű főnöknőjének, *Pataky M.* Philoména fejedelemasszonynak hosszú évtizedekre terjedő s a tanügy és a nőnevelés terén kifejtett áldásos működésének elismerésül királyi Ő Felsége a kóronás arany érdemkeresztet adományozta. Ő Felsége ezen legnagyobb elismerésének jelvényét méltó ünnepség keretében ma tüzik fel a kitüntetettnek. Délelőtt 11 órakor megy végbe a szép ünnepély városunk előkelőségének jelenlétében. *Hlatky Endre* főispán nyújtja át a kitüntetést, amelyet öz. Des *Echerolles Kruspér* Sándorné urnő tűz fel az ünnepelt mellére. A kitüntetett köszönő szavai után üdvözlök az ünnepeltet a káptalani helynök, a tanügyi hatóságok, a volt növendékek és a szülők.

* **A főispán itthon.** *Hlatky Endre* Nagyvárad város főispánja Budapestről, hol hivatalos ügyek elintézése végett pár napig tartózkodott, tegnap hazaérkezett Nagyváradra.

* **Nagybeteg főrend** *Pongrács Jenő*, a főrendiház tagja, nagybirtokos, hetek óta súlyos betegen tekszik egy bécsi szanatóriumban. A grófi család állandóan beteg ágya mellett tartózkodik.

* **Vilmos császár sürgönye a debreceni 7-es huszárezredhez.** Ismeretes, hogy a Vilmos császár nevét viselő hetedik huszárezred tisztikara az ezred jubileuma alkalmából üdvözlő küldöttség útján üdvözölte Vilmos császárt, mikor Bécsben tartózkodott, abból az alkalomból, hogy 25 éve tulajdonosa az ezrednek. Ugyanakkor a báró Schönberger Brunó vezetése alatt álló küldöttség átnyújtotta az ezred üdvözlő feliratát és a tisztikar ajándékát, melyre a császár mélyen meghatva meleg hangon válaszolt. Most pedig a hódolat-teljes felíratra a következő sürgönnyel válaszolt a császár:

Igen köszönöm az ezred üdvözlését 25 éves ezredtulajdonosi jubileumomhoz. Büszkeségem, hogy már oly régen ennek a szép lovasezrednek az élén állok, amelynek szívből kívánom, hogy továbbra is az osztrák-magyar lovasság díszé és legfőbb Hadurának öröme maradjon.

Vilmos i. r.

* **Katonai előléptetések.** A hivatalos lap tegnapi száms folytatódólagosan a következő, bennünket közelebről érdeklő kinevezéseket közli. *Kunze* Gusztáv a 7. huszárezredben századossá, *Richter* Róbert a 19. sz. tüzérezredben főhadnaggyá, *Zenk* Alajos ugyanott hadnaggyá lépett elő. *Vosska* István jogtudor főhadnagy — hadbíróvá lépett elő és át lett helyezve a 37. számú gyalogezredtől a nagyszébeni helyőrségi bírósághoz. Továbbá *Feldmann* Miklós nagyvárad helyőrségi orvos-főnököt II. osztályú főorvosorvossá nevezte ki a király. A csapatszámvivő tisztikarban *Rafelt* József a 19. sz. tüzérezrednél főhadnagy-számvivővé lépett elő.

* **Akit két helyen választanak meg.** A megyebizottsági tagválasztások alkalmával *Markovits Manó*t két helyen is megválasztották. A kettős mandátummal bíró *Markovits* tegnap nyilatkozott a mandátumok felől. E szerint a tóti megbízatást tartja meg s a másikról lemond. *Fráter Lorándot*, a székelyhídi kerület képviselőjét szintén két helyen választották meg és pedig *Bihardiószegen* és *Csokalyon*. *Fráter* még nem nyilatkozott a mandátumok felől, azonban nagyon valószínű, hogy a diószegit tartja meg.

* **A hivatalos lapból.** A nagyvárad kir. főügyész a felügyelete alatt álló nagyvárad kir. ügyészséghez irnokká *Fazekas Géza* nagyszalontai járásbírói irnokot nevezte ki. — A nagyvárad kir. törvényszék elnöke *Bocskai Sándor* belényesi kir. járásbírói szolgát a magyarországi kir. járásbíróihoz nevezte ki.

* **A szegényügy rendezése.** Dr. *Agoston Péter*, a városi szegényügyi bizottság elnöke elkészítette s beterjesztette a tanácshoz a szegényügyi szabályrendeletet és a szegényügyi iroda ügyrendjét. E szerint a szegényügyi iroda a városházán rendeztetnék be. Teendője volna, hogy minden segélyért folyamodóval jegyzőkönyvet vegyen fel, azokat ellenőrizze, törzskönyvbe iktassa s a segélyeket szétosztassa.

* **Ertesítés.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a kir. szabkassa—oderbergi vasut vezérigazgatósága műhely és pályafentartási fák és egyéb erdei termények, továbbá kő, agyag, üveg, papír, olaj, festék stb. anyagok szállításának biztosítására pályázatot hirdet. *Pályázati határidő 1910 november 27.* A pályázatra vonatkozó részletes adatok a kassai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8 d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1910 október 25. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huszella Gyula*, kir. tan. kam. elnök. Dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

* **Gyomos a vármegye.** A gazdasági egyesület tegnap panasszal járult az alispánhoz, hogy a vármegye külterülete elképzeltetlenül gyomos. Az utak környékén igen sok a kártékony gyom, amelyek onnan áttérjedtek a legelőkre s ezek kihasználását megakadályozzák. A törvények pedig úgy intézkednek, hogy minden kártékony gyomot kötelesek kiirtani, amit eddig elmulasztottak. Az egyesület kéri az alispánt, hogy utasítsa a főszolgabírákat, miszerint intézkedjenek a kártékony gyomok kiirtása iránt.

* **Nem lehet megyebizottsági tag az analfabéta.** A legutóbb lezajlott megyebizottsági tag választások ellen tegnap már megérkezett az első felebbezés. *Tódor Miklós* bélfényéri gazda felebbezte meg a *Mátyás Tógyer* megválasztását. A felebbező kéri a választás megsemmisítését, mert *Mátyás* se írni se olvasni nem tud, tehát a törvényhatóságban nem is képviselheti a község érdekeit. De törvénytelen volt a választás azért is, mert az urnában két szavazó cédulával több volt, mint ahányan leszávtak.

* **A sertésvész behurcolása — hivatalos uton.** Már említettük, hogy nemrégén azért volt Nagyvárad sertészariat alatt s vesztett el kövezetvám és más címeken ezeket, mert a szomszédos sertéshizlalda sertéseit belyezték a sertésvásártér aklaiba s ezek között az állatok között lépett fel a sertésvész. Most újabb adat bizonyítja, hogy Nagyvárad város hatósága bűnös könnyelműséggel kezeli az állategészségügyet. *Gerő Ármán* főkapitány tegnap jelentést tett a városi tanácshoz, hogy a városi állatorvos jelentése szerint a sertésvásártéri aklokban a környékbeli községekben összeszedett sertések tartatnak, melyek hatósági ellenőrzés nélkül kerülnek oda. Az állategészségügyi szabályokba ütköző állapotok a város közönsége érdekeit nagy mértékben velyeztetik, mert a gyülemező sertések a szomszédos sertéshizlaldába, a most uralgó ragados száj- és körömfájást könnyűszerrel átszarmaztatják, miként legutóbb is történt s a város ismét zárlat és forgalomkorlátozás alá kerülhet. Kéri, hogy a város haladék nélkül intézkedjék, miszerint a sertésvásártéri aklok azonnal kiüritessenek s azokba a ragados száj- és körömfájás idején sertések be ne helyeztessenek.

* **A Szent Mihálynapi felmondás.** Az 1907. évi törvények értelmében a gazdasági cselédek felmondási határideje november elsején van. Ezzel az intézkedéssel a Szent Mihály napját mint felmondási napot akarták kiküszöbölni a gazdák naptárából. A gazdák azonban úgy látszik továbbra is Szent Mihály napját tekintik a nagy napnak. A gazdák eme szokása most már törvényellenes és igen sok viszásságot szül. E miatt tegnap a gazdasági egyesület panaszt emelt az alispánnál és kéri, hogy rendelje el a november elsejének használatba vételét.

* **Megégett cigánygyermek.** Borzalmas módon lelte halálát tegnap reggei egy micskei cigánygyermek. Mint tudósítónk jelenti, tegnapelőtt Micskén a cigánygyermek tüzet raktak a guyhó mellett és nagy örömmel ugrálták körül a lobogó meleg lángokat a hűvös októberi alkonyatban. Az ugrádozó gyermekek között volt *Varga Mária* 6 éves lányka is. Ez a gyermek oly közel jutott a tűzhöz, hogy ruhája szikrát kapott és a vékony öltözet csakhamar lobogó lángokban állott. Az ugráló cigánygyermek ijedten rebbentek szét s futottak segítségért. A sivitó cigányok kérésére összefutottak a közelből az emberek, azonban a kisleányt már nem tudták megmenteni. A ruháját lecibálták és azonnal orvoshoz vitték, ahol segélyben részesült. Az égési sebek azonban oly súlyosak voltak, hogy a gyermek tegnap reggelre borzalmas kínok között meghalt.

* **Értesítés.** A polai cs. és kir. tengerészeti élelmezési raktárgazgatósága az 1911. évi január 1-től dec. 31-ig szükséges liszt, gyarmatáru, cukor, hüvelyes főzelékek, zsír, burgonya, ecet, rizs és bor szállításának biztosítására pályázatot hirdet. *Pályázati határidő: 1910. november hó 30.* A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1910. október hó 27. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök. *Dr. Sarkadi Lajos*, titkár.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK legjobb minőségben és kedvező árban

REICHARD - áruháza

czégnél kaphatók.

x **Sürgős megbízásunk van 10.000.000 kruna törlesztéses jelzálogkölcson** elhelyezésére I. és II. helyre földbirtokokra és nagyobb városokban levő házakra, 4 és fél százalékos kamatra. Kölcsonok a legmagasabb becsérték két harmad része erejéig a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyeztetnek. Felvilágosítással költségmentesen szolgál: **Propper és Orlei** bank és váltó-üzlete Budapest, VI. kerület, *Andrássy-ut 32.*

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, *Lévay-palota,*
Ezredévi emlék tér sarok.

x **Magyar kir. szab. Osztályorsjáték.** A szigoruan szolid és körültekintő vezetés, valamint a nagy nyereségi esélyek által ezen elsőrangú, 14. éve fennálló, sorsjáték nemcsak nagy tért hódított, de a közönség széles rétegeiben közkeletűségnek örvend. Éppugy, mint azokban az államokban, ahol az osztályorsjáték már évszázadok óta fennáll és ahol a résztvevők azokat a sorsjegyeket, amelyekkel már ósapaik játszottak, sorsjátékra ismét megtartották, épen úgy már idejében lefoglalják nálunk is az előző sorsjátékon résztvevők ugyanazon számú sorsjegyeket az újabb húzásra is, úgy hogy jóval minden sorsjáték megkezdése előtt az első osztályú sorsjegyek mind elkelték.

x **Moskovits Farkas és Társa** cipő- és csizma-gyár részvénytársaság. *Rákóczi-ut 5. sz. alatti fiókját f. évi november hó 1-én Bémer-tér és Rákóczi-ut sarok, volt Weber Testvérek-féle helyisége helyezi át.*

Legmegbízhatóbb árban

Ne vegyünk Parti árakat!

ahol csak becsapodhatunk és rossz állott holmit vehetünk. Menjünk

Radó és Kertész

Kossuth-utca 2. sz. Telefon 10-30. sz.
Női divatruházába, ahol a nagy öszi occsio megkezdődött és a friss kész új árut ép oly olcsón szerezték meg és mindig azt vehetjük, amire szükségünk van. Nézzük meg kirakatjait. Elsőrendű vászon és asztalneműk, szőnyegek, függönyök, kóstám és blúz kelmék, selyem csipke és szallag feltűnő olcsó árakban.

Figyelmes kiszolgálás. Tel. 10-30.

Oh ez az Eszter. Pityókosan érkezik haza az újdonsült férj. Piatal felesége kisirt szemekkel várja. „Hol voltál oly sokáig Sándor és hogyan nézel ki“ mondja siró hangon. Férjemuram nehéz nyelvel dadogva csak ennyit válaszol „Oh... ez az Eszter... oh... ez az Eszter...“ „Hát itt vagyunk, hát Esztered van már neked,“ felel az asszonyka. „Hát az órád és láncod hol van?“ „A... a... Pista bácsinál, ahol... azt a jó Esztert...“ tovább nem tudta folytatni, mert a felesége zokogva adta ki a cselédeknek a parancsot a csomagolásra. „Egy percig sem maradok veled egy fedél alatt, megyek haza a mamához, ki hitte ezt 6 hét előtt, hogy ily hamar kedvesed, szeretőd lesz neked.“ Szerencsére e pillanatban lépett be Pista bácsi, átadva az asszonykának férje óráját és láncát s nevetve világosította fel a féltékeny asszonyt, hogy nem asszony személynél van szó, hanem cognacról, ugyanis férj uram egy kissé többet ivott a finom Eszterházy cognacból és, hogy illuminált állapotban óráját és láncát el ne lopják, hát Pista bácsi magához vette azokat. Boldogan ölelte magához a szép asszonyt e felvilágosítás után férjét s s nevetve mondá „Ezt az Esztert szívesen megbocsátom neked.“

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre. Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.
o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében október hó 30-án a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. Felső olaszországi tavak. 2. Meglopott tolvaj. 3. Féltékenység örültje. 4. Bűvös kalap. 5. Benáres. 6. *Gáthó leánya.* 7. Zsaroló. 8. A repülő gép. Beléptidij nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kiváló ételek, italok figyelmes felszolgálásáról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel *Harstein és Orlei* kávéháztulajdonosok.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat] készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerli butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítek Tisztelettel
358 Czapfalvi József.

Szülőoltványok. Döntéshez kitűnően sikerült talpgyökerez, tönkös és sima oltványok a legkiválóbb fajokból kaphatók *Vaday Józsefnél* Körös-utca 43 sz.

Rendelés szerűen készült
női és gyermek ruhák.

ELŐNYEI

Kitűnő szabás

Első rangu munka

Divatos tartós kelmék

Jutányos árak

Nagy választék

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

női és gyermek ruha szalonja.

Rákóczi-ut 3. sz.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem s vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

TANÜGY.

Gyűjtés a Tanítók-Házára. A Bihar-megyei Alt. Tanító Egyesület a biharmegyei Tanítók Háza javára a tanítók közt gyűjtőívet bocsátott ki. A várad-újvárosi r. k. fiúiskola IV. oszt. növendékei is gyűjtöttek ilyen íveken. A gyűjtést ellenőrző szülők nyújtatására közöljük a tanulók által összeget: Imrik Endre 6 kor, Stachó Jenő 2 K 51 fill., Pásztay Gyula 2 K 30 f., Varga Ferenc 2 K 2 f., Jancsó Kálmán 2 K, Sajti József 1 K 90 f., Roőin László 1 K 42 f., Bereczky Antal 1 K 38 f., Balácsi Antal 2 K 37 f., Dpbay Gyula 1 K 32 f., Bányai István 1 K 30 f., Pischl Károly 1 K, Baranyai Zoltán 1 K, Tem István 60 f., Pardavi Alajos 30 f., Papp Gusztáv 30 f., Laczkóczy Ákos 23 f., Körösy János 22 f., Mártonyi Zoltán 20 f. E halyen említjük meg még, hogy az újvárosi r. kath. fiú iskola IV. oszt. tanulói a sajtó yasárnapján 1 K 38 fillért adtak össze a kath. sajtó javára.

IRODALOM.

Nepnevelési Közlöny. Szerkeszti: Bodnár János, XXVII. évfolyam. 5. szám. Vezércikkben befejezi Bodnár János Bihar megye kulturátlanságáról szóló »Siralmas krónika« című ismertetését. Ismerteti a Közlöny azon tanácskozást, amelyet folyó hó 22-én tartottak a nagyváradi tanítók Nagyvárad város gyermekanyagának felvétele tárgyában, amelyet bizonyos egyéniségi jellemlapokkal akar keresztülvinni. Beszámol a Biharvármegyei Általános Tanítóegyesület Központi Járaskörének első évi működéséről. Kritika, Irodalom és Lapszemle fejezik be a Közlöny legújabb számát.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

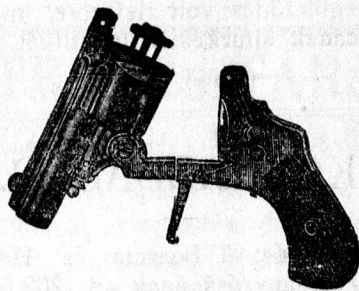
Állandó butorkiállítás. Egyes butordarabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

* **A nagyváradi zeneiskolák hangversenye.** Fővárosi illetékes körökben, ahol a zeneművészet tekintetben még csak kevéssel ezelőtt is vajmi kevés becsületük volt, nagyon komolyan és elismerően nyilatkoznak arról a kulturmunkáról, amelyet Nagyvárad eddigi zenei életében a Nagyváradi Zenepártoló Társaság végzett. A szünetélyes zenehallgató szívesen hallja a nagy mesterek műveit még dilettáns előadásban is. De ha közömbös, vagy éppen skeptikus közönség meghódításáról van szó, akkor a mesterműveknek mesteri előadásban kell megjeleníteniük. A derék dilettánsok mindezt belátva, lelptek az aktivitás pódiumáról s csak a szervező munkát tartva meg maguknak a múlt évben a világhírű művészek oly sorozatát vonultatták föl a nagyváradi színház dobogójára, amely előtt egyszer s mindenkorra megtört a közönség közönye. A tavalyi hat hangverseny mindenike egy-egy diadal volt. A Zenepártoló társulat kivívott pozíciójukat ezidén még szenzációsabb hangversenyekkel akarjuk biztosítani. Tilly Koenen a dalénekekben, Preuse Matenauer Margit a drámai énekekben, Burmester Willy és Stefániai a sonate-muzsikában ép oly világszerte akkreditált nevek, mint a brüsszeli vonósnégyes a kamarazenében, vagy a lipcei Tanküntstler nagy zenekara az orchestrális játékban. A hangversenyek részletes programja még niics közzétéve. Hogy a Zenepártoló Társaságot nem

üzleti szempontok vezérik, hanem a zeneművészet meghonosítása városunkban, a zenei kultúra terjesztése, azt a legjobban bizonyítja az, hogy a Társaság a középiskolák növendékei számára az erkélyüléseket mind a hat hangversenyre né y kronáért bocsátja rendelkezésére. Az egyes intézetek tanszemélyzetén most már a sor, hogy a Társaság ezen igazán nagylelkű ajánlatáról az iskolai ifjuság a kellő megvilágításban részesüljön.

A hat estére szóló bérletjegyek ára a nagyközönség számára is igen méltányosan 18, 25 és 40 koronában lett megszabva. Bérelni lehet Vidor Manó Rákóczi-uti könyvtárában. Az egyes hangversenyekre szóló napi jegyek (óval drágábbak lesznek. Az első hangverseny Burmester Willy és Stefániai Imre szonáta estélye) december elsején lesz megtartva.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagybecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló SCHULLER ÁRPÁD-féle

puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításon Pécssett. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,

Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.

November 1-től Rákóczi-ut Moskovits palota.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Sasok.
Vasárnap este: Muzsikás leány (új szereplőkkel.)
Hétfő: Luxemburg grófja.
Kedd: Vasgyáros.
Szerda: Erdészleány.
Csütörtök: Orvosok. (Bernard Law drámája.)
Péntek: Orvosok.

Szombat: Orvosok.
Vasárnap d. u. Trilby.
Vasárnap este: Balkáni hercegnő (premier.)

Új játékok maiottak estéjén. Kedden este Ohnet Vasgyárosát a régi színpadi szenzációs drámát játsszák a színházban. Ezt a híres régi darabot már régen nem játszották a Szigligeti-színházban s most pompás új betanulással és új szereplőkkel adják elő.

A hét premierjei. Ez a hét szenzációs színházi eseményeket ígér. A hét közepén kerül bemutatásra Bernard Saw híres drámája, Az orvosok. Ez a pompás társadalmi szatira a nagy angol cinikus egyik legrapánabb alkotása. Alig néhány hete, hogy a Magyar színházban óriási sikert aratott. A nagyváradi bemutatásra a legnagyobb ambícióval készül a drámai személyzet. A jövő vasárnap mutatják be a Balkáni hercegnőt, a Király színház legutóbbi sláger darabját. Ez az operetá színpadi szenzáció lesz. Pompás új kcsztűmök és díszletek készültek a látványos darabhoz.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Járványos betegségeknel

mint kolera, typhus vagy lázas betegségeknel fő a viz, legbiztosabb óvszer a

KRONDORFI pezsgőhöz, borhoz
SAVANYÚVIZ legjobb ital!
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHÁJTÓ GYÓGYITAL.

mint nyálka oldó szer, ugy magában, mint meleg tejjel vegyítve köhögésnél, rekedtségnel, fűdőhurutnál stb. legjobb gyógyszerrel ajánlatik. Nehezen emésztő, gyomorhurutnál kitűnő hatása van! Hugyhajtó gyógyital! — Kérjük minden kávéházban és vendéglőben bor vagy pezsgőhöz, mindenkinek kitűnően fog izleni.

Főraktár: Janky Antal utóda cégnél van.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXVII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket telülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1910 november hó 17. és 18-án tartatik meg. A huzás a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1910. évi október hó 23-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

TÁVIRATOK.

A király részvéte.

Budapest, okt. 29.

Késő éjjel jelenti budapesti tudósítónk. A király tegnap kabinetirodája útján részvétáviratot küldött a kalocsai káptalannak. A távirat szövege a következő:

Ő császári és apostoli királyi Felsege mély sajnálattal értesült Városey érsek ömlesztőségének elhunytáról és a káptalannak a nagy veszteségen legbensőbb részvétét fejezi ki.

Legfelsőbb parancsra

a kabinetiroda

Héderváry győzni fog.

Budapest, okt. 29.

(Saját tud.) Héderváry miniszterelnök jelentést fog tenni a királynak a legutóbbi politikai eseményekről. A miniszterelnök elő fogja adni, hogy a jelenlegi kormány nem maradhat helyén, ha a munkapárt nem tudná érvényre juttatni programját. Nem tartják valószínűnek, hogy a harc Héderváry győzelmével és az osztrák kormány bukásával fog véget érni.

Öngyilkos állomási elöljáró.

Déva, okt. 29.

(Saját tud.) Az itteni állomási elöljáró ma a vonat elé akarta magát vetni. Ebbeli szándékában a járőrök megakadályozták, mire az elöljáró revolvért rántott elő és szívenlőtte magát.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult községnél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerár az „Arany országhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

132

— Szurjad pajtás! kiáltá a távolabb álló; s a közelebb levő fegyverét egy lökéssel a jó ember testébe mártá.

Szeme forgott, álla leesett; vére kámzsájára omlott és elesett ott a hol állt, de erőlködve a gyilkos arca felé tartá a feszületet.

— Nézd! rebegé, gyenge fuldokló hangon, melynek minden szótagát meghallá a másik — és mindenkor, és soha tisztábban, mint később saját halálos küzdésében. Függezd reá szemedet, fiam, és légy bűnbánó, hogy feloldozhasalak. A következő percben már késő leend.

Aztán megmerevedtek lábai, lehanyatlott, leesett s az előrohanó tömeg keresztül gázolt rajta; a vér láttára örület fogta el őket, vadul siettek a támadásra ezt kiáltva: — Előre! polgártársak, előre! Halált a királynak, halált az arisztokratáknak! Halált Franciaország ellenségére!

Coupe-téte a lázadók utolsói közt lépett át a holtteremen és csodálkozott, vajjon ez a halál, a melylyel annyit fenyegetnek, utóvégre is olyan rettenetes valami ez. Az elesett pap arcán semmi torzítás nem látszott; tiszta arcán sem bánat, sem harag, sem rémület — csak derült béketele méltóság — csak az az ünneplés megilletődés volt lefestve, mely a holt ember arcának kifürkészhetlen titkát rejti.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

* **Értesítés.** A Bosznia és Hercegovina országos kormányzóságának ad 202.686. 1910. sz. megkeresése folytán van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy f. évi október 20, 24 és 29-én, továbbá november hó 10 és 15 re kitűzött faeladási versenytárgyalások határidejét december hó 1-ére meghosszabbította és azok megtartását december 5-ére továbbá december 10, 11 és 21-ikére tűzte ki Nagyvárad, 1910. október hó 24. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara. Huzelia Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, okt. 29.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	858.50
Osztrák hitel	—	—	662.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.60
Államvasut	—	—	755.—
Jelzálogbank	—	—	519.—
Leszámitoló bank	—	—	614.—
Hazai Bank	—	—	307.—
Kereskedelmi részv.	—	—	765.—
Rimamurányi	—	—	701.—
Salgótarjáni	—	—	645.—
Közuti vasut	—	—	76.—
Városi villamos	—	—	404.50
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Különlegességek rövidáruban.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Őszi és téli

új divatkelmek

nagy választékban

már megérkeztek

az eddigi kelmektől teljesen eltérő szövésű és színű finom costum kelmek páratlan nagy választékban.

Szövetraktáram

egyik különleges osztályát képezi hatalmas választékban speciális

fekete és tegethof costumkelmek,

melyek külön kikészítésünk által teljesen cseppmentesek és nem fényesednek ki

Állandó nagyraktár selyem és disz dolgokban.

Menyasszonyi kelengyék

női és férfi fehérműek, vászon és asztalneműek, szőnyeg és függöny óriási választékban.

Olcsó szigorú szabott árak.

Leitner Márton

országoshírű divatháza

Zöldfa-u. 5. ■ Saját ház.

Telefon: 413. szám.

Minták vidékre bérmentve küldetnek.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

Telefon és interurbán: 914.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselöje.

o-o

Tantallampák gyári raktára.

o-o Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, ilylmpák kezelését, szénpálcák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólampákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX“ vizsűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

Értesítés!

Weisz Lajos

Kereskedelmi és műszaki irodája

Nagyvárad, Szacsavay-utca 81. -- Telefon: 323.

Cement. Legjobb minőségű portlandc-
ment a Magyar Bank és
Kereskedelmi Részv. Társ. belpátfal-
vai cementgyárából.

Szén. Elsőrendű porosz szénbányák
képviselete Sugár Vilmostól.

**Gázberendezések,
coks és kátrány.** A nagyvárad
légszeszgyár
képviselete.

Műszaki cikkek. Motorok, fűrészbere-
ndezések, famegmunkáló
gépek, jéggépek hűtőkészülékek stb. a Brünn
Königsfeldi gépgyártól. Az összes műszaki
cikkek, kenő és ásványolajak.

Bankosztály. Jelzálog kölcsönök közve-
títése, értékpapírok adás
vétele, kereskedelmi és iparvállalatok financi-
rozása.

**Ingtalan for-
galmi osztály.** Mint a Házépítő és Telek
adásvételi Részv. Társ.
ügyvezető igazgatója a leg-
előnyösebb feltételek mel-
lett eszközöl: parcellázásokat, valamint telkek
és ingatlanok adásvételét; elvállal bérházak és
egyéb ingatlanok kezelését és értékesítését.

Tessék a címre figyelni!

Amerikába

indulás Havréből minden szombaton,
Bécsből minden kedden. Utazási jegyek a

„Francia Vonatra“

Az amerikai vasutakra jegy bármely álló-
másról a rendes árakban kapható. Közé-
lebbi felvilágosítással ingyen és portómen-
tesen szolgál a

Francia Vonat irodája,

Bécs, IV. Widenea Gurtel No. 12.

Gegenüber der Süd-u-Staatsbahn.

Tessék a címre figyelni!

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárókat és cement-
ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavító
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

„VITOL“

**Kiváló szer köszvény, csusz,
hasogatás, rheuma-szaggyatás
ellen.**

**Este a fájdalmas testrészt be-
dörzsölendő.**

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

Szíves tudomására hozom a n. é.
közönségnek, hogy Nagyváradon,
a Zöldfa-passage-ban levő

szücs-üzletemben

minden szakmába vágó munkák sze-
mélyes felügyeletem alatt készülnek.
Gallérok, muffok, szőrme-kabátok ujon-
nan. Javítást és átalakítást olcsón
és pontosan eszközölök.

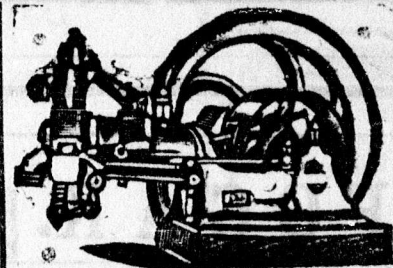
Szíves megbízást tisztelettel kér

DÓZSA JÁNOS,

szücsmester.

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebbi és legnagyobb
motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert
legjobb gyártmányú benzin-,
nyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilokat

valamint szívó gázmotorokat.

!! Meglepő újdonság !!
EGYETEMES GENERATORUNKAL
a tényleges löerő óránként csak
körülbelül 1 fillérbe kerül.

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás. —
Kedvező fizetési feltételek

SIRKÖVEK

legolcsóbb árban és leg-

szebb kivitelben Nagy-

váradon, Rákóczi-ut 20.

Lévai Márton-féler-t.

telepén kaphatók.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XL-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett 20.738 készpénz nyereményt tartalmaz, 620.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. és kir. lottójövedék kezekedik. A huzás visszavonhatatlanul 1910. december 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek pórtómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitűnő hirtű**

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
(Fekete Sassal szemben.)

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Esterházy cognac

A legtöbb kiállításon legelső díjjal kitüntetett és első orvostanárok által ajánlott, o kitűnő minőségű o

Esterházy cognac

mindenütt kapható! — Az

Esterházy cognac

a közönség kedvenc itala!

Esterházy cognacgyár

Központi irodája:

Budapest,

V., Csáky-utca 14. szám.

Telefon: 31-49.

Petrozsényi, salgótarjáni, karwini és poroszszén, kovácsszén, gázgyári-lupényi és karwini bányacox, ipari- és háztartási célokra

Salamon Jakab és Ta. cégnél.

Budapest, V. Erzsébet-tér 5.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73. 98. ::

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert

Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep

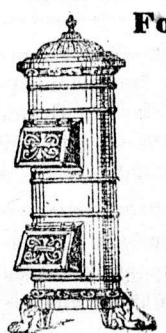
tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyóságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Eredeti Meidinger-töltő, szellőző és szabályozó kályhák, központi fűtésre szolgáló kalorifórek, szellőzőrácsok minden nagyságban

Folytonégő (Dauerbrand)

kályhák. Legolesőbb fűtés. A hideg beálltával egyszer kell befűteni és egész télen át ég. A szobákban kelleo o mes meleg. o o

Eisler és Vertes

Meidinger kályhák gyára Budapest, VII., Andrássy-u. 41.

Árjegyzék és költségvetések bérmentve.

Hatóságilag engedélyezett nagy kiárusítás

== eddig még nem létezett mesés olcsó árban ==

ROSENZWEIG RÓZA

==== mider-gyárában RÁKÓCZI-UT 3. szám. ====

Óriási nagy raktár valódi párisi és brüsseli fűzőkben, ugyszintén saját készítményű has és csipő reform-miderekben, egyenes tartók, haskötők, Késmárkházi nadrág stb

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL“
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapított :
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
a „Tiszántul“-ban közöltetnek.

Alapított :
1894.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Most szüret után, édes must, karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szalloda, vendéglő és kávéház bérloje.

A kávéház egész éjjel nyitva.

A „TISZÁNTUL“-ra előfizethetni mindennap.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa *darabja 3.60 kor.* 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindeanemű *izzólámpa különlegességek*, fénypéslámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

← *csillár-raktárunkat* — megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak eladásra **szabott egységárak** mellett.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

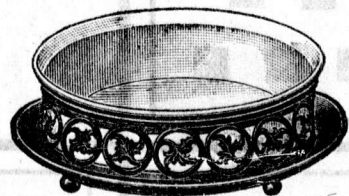
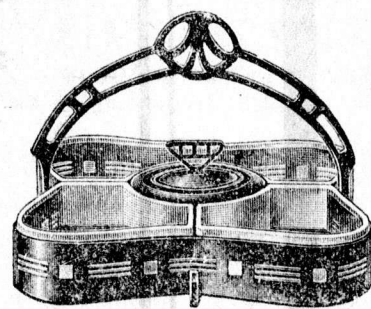
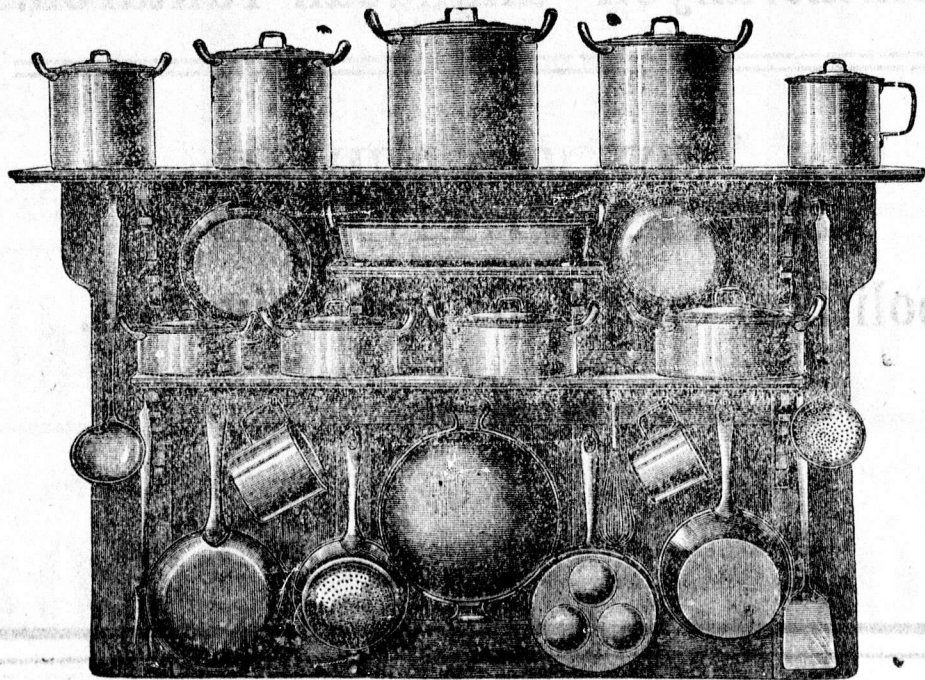
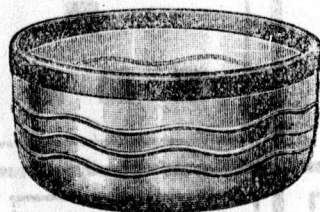
Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

Rákóczi-ut Bazár épület.

Vidéki megrendelések pontos és gyors elintézését nyernek.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.